CURTEA DE APEL NORD

Dosarul nr. 1r-11/2026 Judecătoria Ungheni
1-24031028-03-1r-13012026 Judecător: Anatolie Rusu

D E C I Z I E
În numele Legii

21 mai 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
În componența sa:
Președintele completului, judecătorul: Ghenadie Liulca
Judecătorii: Aurelia Andronache și Ludmila Iarmaliuc

judecând în ordine de recurs, recursul avocatului Viorel Plopa în interesele părții vătămate *****, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2025 în cauza penală privind condamnarea lui:

Cebanu Ion, a.n. *****studii medii, necăsătorit, nesupus serviciului militar, nu este angajat în câmpul muncii, cetățean al R. Moldova, anterior judecat:

- prin sentința Judecătoriei Strășeni din 06.06.2006, în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 2 ani,. Conform art. 90 CP s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe teren de probațiune de 1 an;

- prin sentința Judecătoriei Strășeni din 17.11.2010, în baza art.186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 180 ore muncă neremunerată în folosul comunității. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22.12.2010, sentința a fost casată cu pronunțarea unei noi hotărîri în latura pedepsei, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 2 ani 8 luni, cu suspendarea condiționată pe un termen de probă de 3 ani;

- prin sentința Judecătoriei Strășeni din 04.03.2011, în baza art.188 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, și prin prisma art. 85 alin. (1) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 7 ani 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

- prin sentința Judecătoriei Strășeni din 10.06.2022, în baza art.192^1 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 3 ani. Conform art. 90 CP s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 ani;

- prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 01.10.2024, a fost achita pe art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal; a fost condamnat pe art. 189 alin. (3) lit. e) Cod penal și prin prisma art. 85 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu amenda în mărime 1860 unități convenționale. Prin decizia Curții de Apel Centru din 08.07.2025, a fost casată parțial sentința în latura penală și civilă, și în temeiul art. 85 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 10 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu amenda în mărime 1860 unități convenționale;

- în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal,

Cauza a fost examinată în baza art.364[1] Cod de procedură penală, judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Termenul de judecare a cauzei:

În instanța de fond: *20.03.2024 - 05.12.2025*;

În instanța de recurs: *13.01.2026 - 21.05.2026*.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținându-se cont de argumentele recursului, materialele cauzei, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă:

Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2025, Cebanu Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 1 (unu) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepsei stabilite în baza deciziei Curții de Apel Centru din 08.07.2025, lui Cebanu Ion i-a fost stabilită pedeapsa definitivă cu închisoarea pe un termen de 10 (zece) ani 6 (șase) luni, cu amendă în mărime de 1860 (una mie opt sute șaizeci) unități convenționale, echivalentul sumei de 93000 (nouăzeci și trei mii) lei, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus calcularea termenului de executare a pedepsei cu închisoare din data pronunțării prezentei sentințe – 05.12.2025, cu includerea în termenul pedepsei a perioadei aflării sub arest preventiv, a perioadei aflării sub arest la domiciliu și a duratei pedepsei executate parțial de Cebanu Ion în baza Deciziei Curții de Apel Centru din 08.07.2025 și anume: din data de 16.11.2022 până la

12.05.2023, de la 12.05.2023 până la 05.10.2023, de la 01.10.2024 până la 08.07.2025 și de la 08.07.2025 până la 05.12.2025 .

S-a încasat de la Cebanu Ion în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 768 (șapte sute șaizeci și opt) lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de *****.

S-a încasat de la Cebanu Ion în beneficiul lui ***** prejudiciul moral în mărime de 10 000 (zece mii) lei.

În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond a constatat că, Cebanu Ion, la data 25 aprilie 2022, în jurul orei 00:40, aflându-se pe stradă în sat. Găureni, r-nul Nisporeni, acționând intenționat, demonstrând o lipsă evidentă de respect față de societate și normele etice general acceptate, încălcând ordinea publică, însoțită de amenințarea cu aplicarea violenței și aplicarea violenței, printr-o obrăznicie deosebită, din intenții huliganice, i-a adresat cuvinte injurioase lui ***** și i-a aplicat acestuia mai multe lovituri peste corp, cauzându-i conform raportului de expertiză nr.202224D0127 din data de 29.06.2022, fractură cominuitivă a osului nazal cu deplasare, leziuni ce se califică ca vătămare corporală ușoară.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că *în drept* faptele inculpatului Cebanu Ion întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal – *huliganismul, adică acțiunile intenționate, exprimate în încălcarea ordinii publice, cu aplicarea violenței.*

Până la începerea cercetării judecătorești în prima instanță, inculpatul a declarat personal prin înscris autentic că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să aibă loc în baza art. 364[1] Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la etapa de urmărire penală, care a fost acceptată prin încheierea instanței de judecată.

Exercitarea căilor de atac:

Împotriva sentinței instanței de fond, în termen, a declarat recurs avocatul Viorel Plopa în interesele părții vătămate **,** prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a sentinței Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2025 în latura civilă, cu pronunțarea unei noi decizii privind admiterea totală a acțiunii civile şi încasarea din contul inculpatului, părții civilmente responsabile Cebanu Ion în contul părții vătămate, părții civile ***** a sume de 50 000 lei în calitate de prejudiciu moral şi 11500 lei în calitate de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea recursului s-a subliniat că ***** în urma infracțiunii a suportat dureri fizice, a suferit fractură cominuitivă a osului nazal cu deplasare, inculpatul l-a bătut în stradă până l-a împlut de sânge, fapt confirmat atât de

partea vătămată, cât şi prin declarațiile martorilor, recunoscut inclusiv de inculpat în ședința de judecată.

Astfel, în urma acestei fapte penale ***** a suferit enorm, considerând că a fost bătut fără motiv, pe nedrept, suportând prejudiciul moral pe care instanța la apreciat că ar putea fi reparat printr-o sumă de 10 000 lei, fapt cu care apărarea nu este de acord și consideră suma respectivă urmează a fi majorată pînă la 50 000 lei.

Distinct, recurentul invocă că încasarea cheltuielilor de asistență juridică ale părții vătămate sau părții civile nu este reglementată de CPP, respectiv în acest sens fiind aplicabile prevederile CPC. Pentru dovada cheltuielilor suportate, partea care pretinde compensarea cheltuielilor urmează să prezinte următoarele documente: a. dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); b. copia de pe facturii fiscale emise de avocat; c. listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul) (hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților nr. 19-02, din 27 mai 2022). Totuși, chiar şi fără această informație, instanța ar putea de sine stătător evalua cuantumul cheltuielilor de asistență juridică, reieșind din materialele dosarului şi calitatea prestației avocatului în speță (ibidem 1ra531/2024, § 33-37; 1ra-754/2024, § 43).

Mai mult, pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, va ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul şi munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; g. rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; i. natura şi durata relației dintre avocat şi client; experiența, reputația şi abilitatea avocatului; justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză;

Concomitent, se remarcă că conform art.372 alin. (3) CPC, în apel nu poate fi schimbată calitatea procesuală a părților, obiectul acțiunii, sau înaintate pretenții noi. La fel, având în vedere art. 220 şi art. 372 alin. (3) CPP, în instanța de apel nu poate fi solicitată pentru prima dată încasarea prejudiciului material (decizia nr. 1ra-1117/2023, § 34) sau încasarea prejudiciului moral (decizia nr. 1ra-195/2024, § 25; încheierea nr. 1ra-1680/2023, § 25; ibidem 1ra1217/2023, § 39). Restricția dată nu se aplică în privința cheltuielilor de asistență juridică, deoarece obligarea părții să depună, după plata fiecărei tranșe a onorariului avocatului, a unei cereri de încasare a acestor cheltuieli doar ar

îngreuna examinarea cauzei (ibidem 1ra-1117/2023, § 37; 1ra-195/2024, § 31).

În aceste circumstanțe, recurentul consideră că instanța de judecată avea în materialele dosarului acces la actele îndeplinite de avocat, inclusiv datele despre comunicarea cu instanța şi prezența: la ședințele de judecată ale avocatului, care nu permiteau instanței să nege existența prestării serviciilor juridice.

Implicit, recurentul în vederea clarificării chestiunilor menționate, a anexat la recurs raportul activităților pe acest dosar îndeplinit de către avocat şi a cheltuielilor suportate de ***** pentru asistența juridică în sumă de 11500 lei, confirmat prin informația transferurilor bancare în contul C.A. „Viorel Plopa”.

Argumentele părților:

Potrivit prevederilor art. 447 alin. (1), (2) Cod procedură penală recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. **(2)** Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului și a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

Cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate în recurs, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, Colegiul penal conchide necesitatea admiterii recursului avocatului Viorel Plopa în interesele părții vătămate **, cu casarea parțială a sentinței Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2025, în latura acțiunii civile, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, din următoarele considerente:***

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 1^4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Potrivit art. 364^1 alin. (10) și (11) Cod de procedură penală, sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale şi măsura de pedeapsă stabilită. Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 şi 448.

Conform art. 448 Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Potrivit art.449 alin. (1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: *rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului*.

În acest sens, Colegiul notează că raţiunea şi finalitatea exercitării căii de atac rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța de grad inferior la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează are un rol preventiv şi unul reparator.

Astfel, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de fond, inclusiv şi să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului şi care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri nemotivate.

În fortificarea acestei soluții Colegiul reține că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art.364^1 Cod de procedură penală, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpat în corespundere cu alin.(3) a normei vizate prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia el a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Respectiv, chestionându-l pe inculpat sub jurământ în ce privește recunoașterea bazei probante administrate pe caz și a faptelor reținute în rechizitoriu, instanța în corespundere cu art. 364^1 alin. (4) Cod de procedură penală prin încheiere protocolară i-a admis cererea pe motiv că din probele administrate rezultă că faptele sunt stabilite, iar în cauză sunt suficiente date cu privire la personalitatea sa, ce ar permite stabilirea corectă a pedepsei penale, după care a recurs la interogarea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului, efectuând cercetarea nemijlocită a bazei probante administrate pe caz, cu expunerea ei detaliată în conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată și în sentința adoptată.

Atât la faza urmăririi penale, cât și în instanța de fond inculpatul Cebanu Ion a recunoscut faptele săvârșite, depunând sub jurământ declarații consecvente referitor la cele comise, acestea coroborând întru tot cu restul probelor administrate pe caz.

Colegiul penal constată că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept, ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, încadrând just acțiunile inculpatului Cebanu Ion în baza dispozițiilor art. 287 alin. (1) Cod penal.

Concluzia descrisă se confirmă prin probe pertinente și concludente care au fost cercetate de instanța de fond și care în ansamblul lor, din punctul de vedere al coroborării, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunilor incriminate.

Colegiul consideră că instanța de fond a adoptat o sentință legală și întemeiată, apreciind fiecare probă din punctul de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală.

La fel, Colegiul penal reține că sentința corespunde prevederilor art.384, art. 389, art. 364^1 Cod de procedură penală, conține probe de vinovăție acceptate de inculpat și sub acest aspect sentința nici nu se contestă.

Potrivit textului recursului înaintat, rezultă că avocatul Viorel Plopa în interesele părții vătămate ***** este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului precum și cu pedeapsa stabilită, însă nu este de acord cu sentința în latura soluționării acțiunii civile, considerând că aceasta urmează a fi admisă integral.

Nici partea acuzării și nici inculpatul Cebanu Ion nu au atacat sentința în latura penală, motiv pentru care instanța de recurs nu purcede la judecarea fondului cauzei, dar se v-a expune doar în latura soluționării acțiunii civile.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință, pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în *Cauza Albert vs. România din 16.02.2010* statuează că, art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligă instanța să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),* cu toate acestea procesul echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Astfel, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatului Cebanu Ion conform art. 287 alin. (1) Cod penal – *huliganismul, adică acțiunile intenționate, exprimate în încălcarea ordinii publice, cu aplicarea violenței.*

În continuare, reieșind din limitele recursului înaintat, Colegiul penal remarcă că, potrivit art. 225 Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală. La adoptarea sentinței de acuzare sau

de aplicare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical, instanța soluționează şi acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere. Odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

Conform prevederilor art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sînt dovedite temeiurile şi mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Potrivit art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, victima unei fapte care constituie componență de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată şi să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice şi materiale.

În accepțiunea art. 61 alin. (1) Cod de procedură penală, parte civilă este recunoscută persoana fizică sau juridică în privința căreia există suficiente temeiuri de a considera că în urma infracțiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material sau moral, care a depus la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată o cerere de chemare în judecată a bănuitului, învinuitului, inculpatului sau a persoanelor care poartă răspundere patrimonială pentru faptele acestuia.

Conform art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Relevantă speței este și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003)*, unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, se are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci şi repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

În conformitate cu prevederile art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel ce acționează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Potrivit art. 2036 alin. (1), (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (*suferinţe psihice sau fizice*) pin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la

reparația prejudiciului prin echivalent bănesc, iar potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Prin noțiunea de *prejudiciu moral* se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (***viaţa*****,** sănătatea, demnitatea şi reputația profesională, inviolabilitatea vieţii personale, secretul de familie şi personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor etc).

Corespunzător, instanța de recurs evidențiază că fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-şi estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret.

Astfel, caracterul şi gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Totodată, pe lângă gravitatea prejudiciului moral ce trebuie luată în seamă pentru stabilirea despăgubirii, trebuie să se analizeze și un al doilea criteriu, cel al echității. Or, dacă gravitatea prejudiciului moral este mare, și despăgubirea ce trebuie acordată trebuie să fie una substanțială. Despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

În acest sens, Colegiul penal, reține că, prejudiciu moral urmează a fi reparat în conformitate cu principiul echității, iar art.41 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului definește noțiunea de „*reparaţie echitabilă*” şi se aplică atât pentru prejudiciile materiale, cât şi pentru cele morale.

Prin urmare, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale şi dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractuale nu

permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

La fel, Colegiul penal remarcă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul şi raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu şi a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă *(cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009).*

Mai mult, în cauzele *Danev împotriva Bulgariei şi Iovtchev împotriva Bulgariei* Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut în esență încălcarea Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanțelor naţionale, care atribuiseră reclamantului obligaţia de a dovedi existența unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină.

În acest sens, Colegiul penal notează că odată cu stabilirea vinovăției lui Cebanu Ion în comiterea vătămărilor corporale ușoare, partea vătămată ***** în mod inevitabil a suferit un prejudiciu moral, manifestat suferințele fizice și psihice pe care le-a îndurat sau eventual mai trebuie să le îndure. În asemenea situație, întrebarea nu este cu privire la existența prejudiciului moral, ci a întinderii acestuia.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât şi datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale şi a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal şi familial, onoarea, demnitatea şi reputația profesională etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor, pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei.

În această ordine de idei, Colegiul judiciar penal este solidar cu soluția instanței de fond în partea admiterii parțiale a pretenției privind încasarea de la

Cebanu Ion în beneficiul părții vătămate ***** a sumei în mărime de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, fiind una rezonabilă, proporțională, suficientă și echitabilă suferințelor suportate de partea vătămată, fără a fi stabilite careva circumstanțe în vederea majorării sumei dispuse spre încasare.

Prin urmare, Colegiul penal constată netemeinicia solicitării părții apărării privind majorarea cuantumul prejudiciului moral în condițiile în care la stabilirea acestuia se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciu moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificate.

Distinct, Colegiul penal reține că instanța de fond, fără a conferi eficiență practicii judiciare uniforme a Curții Supreme de Justiție, reflectată în deciziile nr. 1ra-531/2024, §§33–37 și nr. 1ra-754/2024, §43, în mod eronat a respins pretenția privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică pe motivul lipsei bonurilor de plată sau a altor acte justificative care să confirme achitarea onorariului avocatului. Or, din materialele cauzei rezultă incontestabil că partea vătămată ***** a beneficiat efectiv de asistență juridică calificată pe parcursul examinării procesului penal, fiind reprezentată de avocatul Viorel Plopa, care a participat în ședințele de judecată, a formulat și susținut poziția procesuală a părții vătămate, precum și a întocmit cererea de chemare în judecată și alte acte procedurale necesare apărării drepturilor și intereselor acesteia.

În acest context, Colegiul penal subliniază că dreptul la recuperarea cheltuielilor de asistență juridică nu poate fi condiționat exclusiv de prezentarea bonurilor fiscale sau a dovezii integrale a achitării onorariului, atât timp cât prestarea efectivă a serviciilor juridice este confirmată prin actele dosarului și prin participarea nemijlocită a avocatului în proces.

Respectiv, instanța de recurs statuează că o asemenea abordare formalistă este contrară principiului reparării integrale a prejudiciului și practicii constante a instanței supreme, potrivit căreia instanța urmează să aprecieze în mod rezonabil și echitabil cuantumul cheltuielilor de asistență juridică în funcție de complexitatea cauzei, volumul activității desfășurate de avocat, durata examinării cauzei și prestația profesională efectiv realizată.

În acest sens, Colegiul penal reține că partea vătămată *****, prin acțiunea civilă depusă în cadrul procesului penal, a solicitat recuperarea cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 8 000 lei, iar prin cererea de recurs cuantumul acestora a fost majorat până la suma de 11 500 lei, ca urmare a continuării prestării serviciilor juridice pe parcursul examinării cauzei în instanța de control judiciar.

Totodată, Colegiul constată că, odată cu recursul declarat, avocatul Viorel Plopa a anexat raportul detaliat privind activitatea desfășurată în prezenta cauză penală, în care au fost indicate expres acțiunile procesuale

întreprinse, timpul alocat și costul serviciilor juridice prestate. Din conținutul raportului rezultă că apărătorul a acordat asistență juridică efectivă și continuă părții vătămate, inclusiv prin participarea la ședințele de judecată, întocmirea actelor procesuale și susținerea poziției procesuale a acesteia în fața instanțelor judecătorești.

Suplimentar, la materialele cauzei au fost anexate și copii ale ordinelor de plată nr. 0226409908 din 26.02.2024 în sumă de 5 000 lei, nr. 0607462219 din 07.06.2024 în sumă de 1 500 lei, nr. 1011094680 din 11.10.2025 în sumă de 1 500 lei, nr. 1218178626 din 18.12.2025 în sumă de 1 500 lei și nr. 1218178639 din 18.12.2025 în sumă de 2 000 lei, acte care confirmă suportarea efectivă a cheltuielilor aferente asistenței juridice acordate.

Astfel, analizând cerința părții vătămate cu privire la recuperarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de recurs la determinarea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică ține cont de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil *(cauzele Costin împotriva României, Străin împotriva României, Stere și alții împotriva României, Raicu împotriva României)*.

Prin prisma art. 96 alin. (1), (1^1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Prevederi similare se regăsesc și la art. 63 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, potrivit căruia cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

Dreptul la apărare, fiind garantat ca un drept inviolabil, având după conținutul său un caracter complex, presupune posibilitatea fiecărui cetățean de a reacționa independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor şi libertăților sale.

În acest scop persoana se poate baza atât de propriile puteri, cât şi pe asistența unui avocat. Pe toată durata procesului persoana are dreptul să fie asistată de un avocat ales sau numit din oficiu. Acest drept inalienabil presupune şi neamestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute de lege (art.26 din Constituție).

Consacrând dezideratul fundamental privind dreptul la apărare, statul a prevăzut că dreptul de a beneficia de asistența juridică a oricărui avocat în bază de acord al părților reprezintă acele condiții juridice stipulate de lege, prin care pot fi apărate drepturile, libertățile şi interesele legitime ale persoanelor fizice şi juridice în Republica Moldova, precum şi cele indiscutabil necesare pentru buna desfășurare a activității profesionale a avocaților.

Astfel, potrivit normelor de drept procesual civil național și potrivit unei jurisprudențe constante al CEDO, o despăgubire a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică poate fi acordată doar în cazul când vor fi întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) cheltuielile de judecată pentru asistența juridică au fost efectuate în mod necesar și real pentru a preveni sau a face să fie remediată o încălcare în ordinea juridică stabilită și spre a fi constatată o asemenea încălcare de instanța de judecată și a obține pe această cale înlăturarea consecințelor ei;

b) cuantumul acestor cheltuieli să fie rezonabil, mai precis, pentru a putea fi rambursate, cheltuielile judiciare trebuie să se raporteze la încălcarea constatată prin hotărârea judecătorească, complexitatea cauzei și cheltuielile au fost făcute, în mod necesar, cu scopul de a preveni sau a redresa faptele decise de instanța de judecată ca reprezentând o încălcare a normelor care guvernează raportul juridic litigios.

La fel s-a constatat că, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților; copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

De asemenea, pentru determinarea cuantumului compensației acordate instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză și alți factori la discreția instanței.

Conform punctelor 15-17 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia nr. 2 a Consiliului Uniunii avocaților din Republica Moldova din 30 martie 2012, pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Mai mult, prevederile Recomandării citate reţin că, se compensează de către instanţele de judecată cheltuielile de asistenţă juridică necesare şi rezonabile care urmează a fi calculate şi apreciate reieşind din volumul lucrului efectuat şi importanţa documentelor întocmite.

Aici necesită a fi evidenţiat că, pentru a determina cuantumul compensaţiei acordate şi pentru a face o apreciere corectă se va ţine cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă; b) aportul avocatului la soluţionarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obţinut; g) restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei; h) natura şi durata relaţiei dintre avocat şi client; i) experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alţi factori, la discreţia instanţei.

Prin urmare, Colegiul penal atestă că suma în ansamblu de 11 500 lei solicitată de partea apărării este una proporţională, necesară şi rezonabilă pentru serviciile avocatului acordate clientului său în cadrul examinării prezentei cauze în instanţa de fond, ţinând cont de complexitatea cauzei, aportul avocatului la soluţionarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat (întocmirea cererii de chemare în judecată, participarea la etapa urmării penale cât şi la judecarea fondului cauza în primul set de proceduri precum şi perfectarea cererii de recurs), din care considerente această sumă urmează a fi încasată în din contul inculpatului Cebanu Ion în beneficiul părţii vătămate *****.

La caz, instanţa de recurs menţionează că în speţă, sunt respectate prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, privitor la neagravarea situaţiei inculpatului, întrucât adoptarea unei soluţii defavorabile inculpatului privind acţiunea civilă, nu agravează situaţia inculpatului Cebanu Ion *(a se vedea în sensul dat pct. 33 din Avizul consultativ al CSJ emis pe dosarul nr. 1avc-5/25 la 09.10.2025).*

Tot aici, Colegiul penal evidenţiază că potrivit practicii constante al Curţii Supreme de Justiţie, agravarea situaţiei condamnării se referă la cazuri precum schimbarea soluţiei de la achitare la condamnare, încadrarea juridică a faptei la o infracţiune mai gravă, înlocuirea pedepsei pe una mai gravă, creşterea cuantumului pedepsei sau adăugarea pedepsei complementare, aplicarea unor măsuri de siguranţă care nu au fost iniţial dispuse, reţinerea în recurs a stării de recidivă sau schimbarea încadrării dintr-o infracţiune

continuată în concurs de infracțiuni *(a se vedea în sensul dat pct. 34 din decizia CSJ emisă pe dosarul nr. 4-1re-62/2023).*

Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, Colegiul penal, ajunge la concluzia de a admite recursul avocatului Viorel Plopa în interesele părții vătămate ***** declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2025, cu casarea parțială a sentinței menționate în latura civilă, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în sensul descris supra, iar în rest dispozițiile sentinței urmează a fi menținute fără modificări.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. (2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Recursul avocatului Viorel Plopa în interesele părții vătămate ***** declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 05 decembrie 2025, prin care Cebanu Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, se admite, cu casarea parțială a sentinței menționate în latura civilă, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Se încasează din contul inculpatului Cebanu Ion în beneficiul părții vătămate ***** cheltuielile de asistență juridică în mărime de 11500 (unsprezece mii cinci sute) lei.

În rest dispozițiile sentinței instanței de fond în latura penală și cea a reparării prejudiciului moral, se mențin fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului: **Judecător:** **Judecător:**